

egyedüli alapja, nemcsak az adóztatásnak, de egyuttal a birtoklási és tulajdonjognak is. Ezek mérczéje: $1'' = 40^0$. Ha figyelmen kívül is marad a papiros összehuzódásából eredő eltorzulás, ami ritka szerencsés eset, még mindig visszamarad a térkép kicsiny volta. Hiszen a leolvasás és lemérés pontosságának határa még jó szem, hegyes körző és nagyító lencse mellett sem kevesebb 0.1 ölnél, ami pedig a természetben elég nagy hiba lehet. Azért kell ajánlani, hogy a térképszelvényről levett adatok a természetben is utánméréssenek, különösen kényesebb kérdések és feladatok előtt és pedig mielőtt a további számítások kiindulópontját képező térképet és az azokhoz szükséges tengelyrendszert megszerkesztenénk, sőt ajánlatos és szükséges az is, hogy ezen utóbbiakat, az $1'' = 40^0$ helyett $1'' = 10^0$, vagy legalább $1'' = 20^0$ arányban szerkesszük.

A körzővel bemért rendszálak pontosságának mérlegelésére alkalmas mód és eljárás: hogy a poligonok oldalainak a természetben is pontosan bemért hosszát, a szerkesztés utján vett rendszáladatokból a

$$\alpha = \sqrt{(x_1 - x_2)^2 + (y_1 - y_2)^2}$$

egyenlet eredményével összehasonlítjuk.

Hogy pedig a felsorolt módok közül, melyik mikor használható előnyösebben, arra mindig az adott körülmények adnak választ.

HIVATALOS KÖZLEMÉNY.

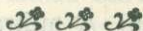
FELHIVÁS.

A folyó év őszen erdészeti államvizsgát tenni szándékozók felhivatnak, hogy az ehhez szükséges engedély iránt kérvényüket kellően felszerelve, legkésőbb folyó évi augusztus hó végéig a m. kir. földmivelésügyi miniszterium erdészeti főosztályához (Budapest, V., Zoltán-utca 16. sz.) bérmentve küldjék be.

Budapest, 1914. évi július hó 27-én.

Horváth Sándor

miniszteri tanácsos,
az erdészeti államvizsgáló bizottság elnöke.

KÜLÖNFÉLÉK.

Értesítés. Az Erdélyi Magyar Közművelődési Egyesület Budapesten *kollégiumot* létesített, amelybe egyetemre, főiskolákra, felső szakiskolákba, műegyetemre, gyógyszerészi pályára, kereskedelmi akadémiába, festő- és rajziskolákba, tanítóképezdébe és vasuti tanfolyamra járó ifjak vétetnek fel. A kollégiumba felvesznek középiskolai növendékeket is, akik azonban külön épületben vannak elhelyezve és az EMKE budapesti választmányának közlése szerint bennlakó tanárok vezetése alatt állanak.

A kollégium igazgatója dr. Szegedy Rezső. A felvételért az EMKE kollégium igazgatóságánál (Budapest, Thököly-ut 94. sz.) kell mielőbb jelentkezni, amely részletes prospektust küld.

A kulturegyesület vezetősége kollégiumában erdőtisztek gyermekei részére minden évben husz helyet tart fenn, hogy ily módon viszonzozza azt a támogatást, amelyben az ország erdészei immár 30 év óta részesítik az EMKE-et.

Komposztkészítésünk hibája. A komposztrágyát mindenféle kerti hulladékból állítjuk elő úgy, hogy a gyomlálásnál kikerült gatz a rája tapadt földdel együtt összerakjuk és hosszabb időn át hevertetjük, időközben átrakjuk. A felrakás rétegekben történik, a külső csin érdekében elejétől fogva szabályos, legczélszerűbben téglalakú, kis czövekekkel jelzett térre teregetve; az új rétegek ráhordásánál ügyelünk arra, hogy az oldalfalak lehetőleg meredeken álljanak, a teteje pedig teknő-alaku csekély mélyedést mutasson, amely az esővizet felfogja és a rakás belsejébe vezeti.

A komposzt csemetekertjeinkben nagy szerepet játszik és annak minél nagyobb tömegben és mennél jobb minőségben való termelése a csemetekert kezelőjének főtörekvése kell hogy legyen, mert olcsó, kiváló jó trágya, mindig kéznél van és közvetlenül a vetőmag mellé is adható, sőt a vetőbarázdának komposzttal való takarása nagyon is ajánlatos. Ezzel szemben az istállótrágya drága, sőt sokszor egyáltalán nem kapható, szállítása többnyire nagyon költséges és emellett különösen, ha nincs eléggé beérve, bizonyos tekintetben hátrányos is lehet, mert a még összeálló ürülékdarabokban sokszor csak úgy hemzsegnek mindenféle káros rovarok álczái. Tudjuk, hogy a konyhakertben akárhány növényt nem szabad frissen trágyázott talajba tenni. A műtrágya alkalmazása, az eljárás adagolása és az eredmény még nincs eléggé tisztázva.

A jó komposzt készítéséhez türelem kell és hogy minden évre el legyünk látva érett komposzttal, ajánlatos, hogy három évi forgásban készítsük azt, vagyis: amely komposztrakást az 1914. év folyamán összegyűjtjük, azt csak 1917 tavaszán használjuk el, közb: minden évben egyszer (tehát 1915-ben és 1916-ban) átrakjuk úgy, hogy réteget réteg után leásunk róla és közvetlenül a régi rakás mellett újra felrakjuk azt; ami a régi rakás tetején volt, az most legalulra kerül.

Az átrakást bármikor végezhetjük, amikor éppen van felesleges időnk és munkásunk, de a lehetőség szerint egyenlő — kerek évi — időközökben.

A komposzthoz nemcsak a kigyomlált gazt vehetjük, hanem bármi hulladékot, amihez csak hozzájuthatunk, de csak a készítés évében; az átrakás alkalmával új anyagot ne tegyünk hozzá, kivéve az első átrakásnál az alább említetteket.

Ez a leírt eljárás ugyebár a komposztkészítés rendes módja, amint azt hazánkban is csinálják, eltekintve attól, hogy sok helyen nem fektetnek súlyt arra, hogy a rakások szabályos alakkal birjanak és szabályosan sorakozzanak egymás mellé. Ez ugyan csekélység és a komposzt minőségére nincs befolyással, de sokkal tetszetősebb képet mutat és a szemlélőben önkéntelenül is azt a benyomást kelti, hogy jobban, rendszeresebben van kezelve az a csemetekert, ahol a komposztrakások elhelyezése is már a gondosságot, a figyelmet árulja el. A költség pedig ugyanaz.

De ennél fontosabb hiba az, amire reá akarom terelni az olvasó figyelmét.

Azt hiszem, sokan csodálkoztak már azon, hogy a csemetekert gondosan ápolt talaja mily gyorsan és mily buján gyomosodik, daczára annak, hogy folyton gyomlálják. Honnan veszi magát az a tengersok gaz, hiszen a csemetekertet övező földeken vagy az erdőben korántsincs annyi?

Bizonyos, hogy jó része a levegőn át jut be, a szelek szárnyán vagy a madarak hozzák, *de a legnagyobb részét saját magunk viszzsűk be a gondosan készített komposzttal.*

Azt ugyanis lehetetlenség elérni, hogy a gyomot mindig úgy szedjük ki a kertből, hogy annak csirázóképes magja egyáltalán ne legyen, mert a gyomok különféle fajai nagyon eltérő időben érnek,

azonkívül pedig sok gyomon virágot és érett magot egyidőben vegyest találunk. A felrakásolt komposzthalom pedig teljesen be-
zöldül a rajta buján felverődő gyomoktól, amelyek jó része — még
ha az átrakással meg is lesz a halom bolygatva — magot is érlel,
amelylyel megtölti a komposztot. Még a halom belsejében sem
pusztul el a mag, mert éppen a gyommagvak bámulatos szívósságát
és életerőt mutatnak és akárhány közülök éveig is elfekszik kedvezőt-
lenebb viszonyok között és ha kedvező helyzetet kap, kicsirázik. Sőt
soknak még előnyére is válik a neki juttatott csávázás, amely hasonló
hatással van, mint a közismert rétegelés. A mondottakról könnyen
meggyőződhetünk úgy, hogy a komposztrakás közepéből vett
földet ládába helyezzük és azt kellőképp öntözve, meleg helyre
teszszük. Pár nap alatt bezöldül és ha ki is tépegetjük, hosszú időn
át újra meg újra jelennek meg a gyomok, amelyek csirája sokszor
tetemes mélységből törekszik a napvilág felé.

Ezért külföldi nagy csemetetermő telepeken, amilyenek pl.

PÖSTYÉN

ma már kettős fogalom

1. Hires iszapforrásai csusz-, kősz-
vényeseteiben az egész világon el-
ismert páratlan gyógyhatásuak.

2. Kitenően felszerelt hideggyógy-
intézetében neuraszténiák, szívbajok
pompás eredménnyel kezelhetők.
1912-ben 18.000 fürdővendég. Télen-
nyáron nyitva. Felvilágosítást nyújt a

Fürdőigazgatóság.

Egyesületünk tagjai utalvány alapján
:: kedvezményben részesülnek. ::

Bővebbet az elnökségnél.

Heins vagy Pein óriási csemeteiskolái,*) amelyek egyike évenként 150 millió csemetét hoz forgalomba, a komposztot égetett (nem oltott) száraz mészszel és lótrágyával kezelik oly módon, hogy egy-egy körülbelül arasznyi réteg komposzt körülbelül 4—5 ujjnyi réteg égetett mészszel és lótrágyával váltakozik.

A lótrágyának közismert tulajdonsága, hogy igen nagy meleget ad, de a hatása csak rövid ideig tart (ezért nem is becsülik annyira, mint a marhatrágyát). A mész pedig a nedvesség behatása alatt oltódik, ami ismét meleget fejleszt, a rothadó növényi részek és lótrágya melegével együtt ez oly hőséget ad, hogy az a komposztban levő magvakat megöli. Ha lótrágyát nem lehet szerezni, megelégedhetünk az égetett mészszel is, de a hatás nem oly tökéletes, hacsak nem adunk aránylag igen nagymennyiségű meszet.

A meszet és lótrágyát legcélszerűbben az első átrakás alkalmával adjuk hozzá, amikor a komposztrakás tulajdonképpen már készen áll. Legfelül természetesen komposztréteg jön, száraz időben ezt a legfelső réteget megöntözzük, hogy a mész oltódását megindítsuk.

A gyomoknak a komposztrakásokon való felverődését egyszerűen és költség nélkül megakadályozhatjuk úgy, hogy a rakásokat — amint az sok helyen szokásos — tökkel vetjük be. A tök palánták gondozása megköveteli a tisztántartást, ha pedig már nagyok a levelek, akkor beárnyékolják a halmot és így megvédik azt a kiszáradás ellen, száraz időben pedig a tök öntözésével a komposzt is a nedvesség megfelelő fokán lesz tartva, ami szükséges, mert száraz halmok korhadása nagyon lassu. Ezek mellett az előnyök mellett a táplálóanyagok elvonása, ami a töktermeléssel jár, számot nem tesz, a szár és levél különben úgy is visszatér a komposztba.

Ha evvel szemben engedjük a komposzthalmot elvadulni, az a gyommagvak bőséges termelése miatt nagyon hátrányos, ha pedig meg akarjuk akadályozni a gyomok magbamenését, az sok munkát és költséget okoz; tehát mindenképpen előnyös,

*) Hogy hazai csemetekereskedőink, illetve termelőink alkalmazzák-e ezt az alább leírt eljárást, arról nincs tudomásom.

ha megengedjük a csemetekert gondozójának, hogy ő a komposzt-rakásokon tőköt termelhesen.

A komposztnak a leirt módon való kezelése ugyan több költséget igényel, de ez hamar megtérül, mert — ha már a földben levő magvak elfogytak — fogjuk tapasztalni, hogy az így gondozott csemetekertben a gyomlálás jóval kevesebb munkát és kevesebb költséget követel, mint annak előtte. *Róth Gyula.*

A népművészet. *Malonyay* Dezső, fővárosi író, „A magyar nép művészete“ czim alatt nagy munkát ír, melynek ötödik kötete nemsokára elhagyja a sajtót. A szerző a további kötetek érdekében arra kéri lapunk olvasóit, hogy a nagy és szép föladat megvalósításában támogassák. Hivja föl mindenki figyelmét a községben található népművészeti alkotásokra. Hol van szép viselet; a női hímzéseknek, a szép szűrviseletnek hol van divatja? A templomokban hol vannak magyaros építészeti részek, magyaros festmények, berendezési tárgyak? Az épületeket hol hogyan díszítik, milyen a lakás butorzata? Mi minden népművészeti kincs hever szerteszét? A temetői fejfákon miképen nyilvánul meg a nép művészkedése? A népies kisiparok hol termelik még a díszített czikkeket? A szerző hálával fogad rajzokat, népeletre vonatkozó fényképeket, bármily kis adatot. Czime: Ferencz-József-rakpart 15. Az író kérését melegen ajánljuk mindenki figyelmébe. Hassunk oda, hogy népművészetünk minél méltóbban legyen a munkában kidomborítva.

Szaktársaink jól teszik, ha az erdészet körében megnyilvánuló népművészetet figyelemmel kísérik. Az erdei primitív lakok megszerkesztésében a népnek sok tervezési ügyessége nyilatkozik meg. Az erdei munkához szükséges szerszámoknak házilag való előállításában is sok a művészkedés. Ahol sok a fa, ott különösen a faragásban nyilatkozik meg a magyar népnek páratlan művészkedő hajlama. Törekedjünk arra, hogy a magyar erdészet figyelemreméltó helyet foglaljon el a nagy népművészeti munkában.

„A természet“ című folyóirat 7 évi szünetelés után f. évi július hó 1-ével újra megindult.

A természeti ismereteket terjesztő folyóiratot Budapest székesfőváros állat- és növénykertje adja ki. Dr. Lendl Adolf és dr. Márkus Jenő közreműködésével Raitsits Emil szerkeszti.

A lap célja művelni, fejleszteni az élő természet szeretetét, terjeszteni a természeti ismereteket. Állandó melléklete „Mi ujság az állatkertben?” mely a székesfőváros állatkertjének aktuális eseményeiről emlékezik meg.

A folyóirat minden hó 1-én és 15-én jelenik meg. Előfizetési ára egy évre 8 K.

VALTOZÁSOK ÉS KITÜNTETÉSEK AZ ERDÉSZETI SZOLGÁLAT KÖRÉBŐL.

(Kérjük az uradalmak t. vezetőségeit, hogy erdőtiszti létszámukban beálló változásokról bennünket levelező-lapon értesíteni sziveskedjenek.)

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztésére *Kirinyi Béla* csetneki közbirtokossági erdőmesternek, az erdészet terén szerzett érdemei elismeréséül az erdőtanácsosi címet díjmentesen adományozom.

Kelt Bécsben, 1914. évi június hó 21-én.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

BÁRÓ BURIÁN ISTVÁN s. k.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter a számvevőség tisztii személyzetének egyesített létszámában *Vallent Emil* és *Winkler Guidó* számtanácsosi címmel és jelleggel felruházott erdőszámvizsgálókat valóságos erdőszámtanácsosokká, dr. *Erdős Béla* számvizsgálói címmel és jelleggel felruházott erdőszámmellenőrt valóságos erdőszámvizsgálóvá, *Tomcsányi Miklós* erdőszámintiztet erdőszámmellenőrré, *Béki Ferencz* fizetéstelen számtiztet erdőszámintiztté, *Gojdiits Béla* és *Burkovszky Gyula* díjtalan számgyakornokokat erdőszámintiztekké nevezte ki.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter áthelyezte *Rónai Antal* m. kir. erdőtanácsost Nagyváradról Ujvidékre az ottani m. kir. állami erdőhivatalhoz.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Német Pál* m. kir. segéderdőmérnököt Eperjesről Kassára helyezte át s megbizta a szépsivideki m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével; *Marsalkó Ferencz* m. kir. segéderdőmérnököt pedig áthelyezte Lőcséről Eperjesre s megbizta az eperjesvidéki felső m. kir. járási erdőgondnokság vezetésével.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter kinevezte *Miljus Péter* irodakezelési gyakornokot a zágrábi kir. erdőigazgatóságához irodasegédintiztté.